

mobbig 56

MİMARLIK EĞİTİMİNDE YENİ NESİL ÖĞRENME **2024**

17-19 Mayıs
KTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ

sonuç raporu

TMMOB
MİMARLAR ODASI
TRABZON ŞUBESİ

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi
Ortahisar / Trabzon
mimarlik@ktu.edu.tr

SONUÇ RAPORU

İçindekiler

1. MOBBİG 56 Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Davet Mektubu
2. MOBBİG 56 Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Toplantı Programı
3. MOBBİG 56 Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme: Genel Bilgilendirme
4. MOBBİG 56 Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme: Atölye Sonuç Raporları
 - 4.1. Atölye 1. Yeni Nesil Öğrenme Modelleri
 - 4.2. Atölye 2. Mimarlık Eğitiminde Yapay Zeka
 - 4.3. Atölye 3. Yeni Nesil Öğrencilerle İletişim
 - 4.4. Atölye 4. Görsel İmge Çokluğu Karşısında Mimarlık Eğitimi
5. MOBBİG 56 Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme: Toplu Oturum Sonuç Raporları
 - 5.1. Toplu Oturum-I. Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler (mimarlık eğitiminin süresi, müfredat ve içerik)
 - 5.2. Toplu Oturum-II. Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler (merkezde ve çeperde/ devlet ve vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi sayısı ve öğrenci kontenjanları)
6. MOBBİG 56 Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme: Kapanış Oturumu

1. MOBBİG 56 Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Davet Mektubu

**davet & kapsam & program
ktü mimarlık bölümü 17-19 mayıs 2024 trabzon**

MİMARLIK EĞİTİMİNDE YENİ NESİL ÖĞRENME

Mimarlık eğitimi, yaratıcılığı yeteneğin önünde tutan, disiplinlerarası olma halini içinde barındıran, daima özgün ve yenilikçi fikirler üretme yolunu benimseyen, doğası gereği esnek süreçlerin izlendiği, eğitimci ve öğrenci arasında birebir diyalog öneren, bireysel becerilerin yanı sıra grup çalışmasını da teşvik eden, çok okumayı, iyi yazmayı ve sürekli olarak aktif bir zihinle yaşamayı gerektiren özellikler barındırmaktadır. Bu çok yönlü hali ile mimarlığın, eğitim sürecinde bazı zorluklar barındırması kaçınılmazdır.

Mimarlık eğitimdeki sorunlar, okul kontenjanlarının ilanı ile başlamakta; merkez ve çeper, devlet ve vakıf okullarındaki kontenjan sayıları, eğitimin süresi, ders müfredatı, Z kuşağı olarak anılan yeni neslin öğrenme sorunları ve dijital teknolojinin özellikle yapay zekanın (AI) eğitimdeki yeri ve kullanılma biçimi gibi konularla devam etmektedir. Bunların yanı sıra mimarlık okullarının, eğitim-öğretim kadrosundaki eksiklikler, mekan yetersizliği ve benzeri pek çok sorunla karşı karşıya olduğu açıktır. Her bir mimarlık okulunun bu sorunlardan en az birkaçı ile yüzleşmek zorunda kaldığı bir gerçektir.

Bu bağlamda, Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu-MOBBİG 56 toplantısının, öncelikle mimarlık eğitiminde yeni nesil öğrenme konusuna odaklanması ve eğitimin diğer güncel sorunlarını da gündeme alarak çözümler üretmesi hedeflenmiştir. 17-19 Mayıs 2024 tarihleri arasında KTÜ Mimarlık Bölümünde gerçekleştirilecek olan MOBBİG 56'da tüm Bölüm Başkanlarını Trabzon'da ağırlamak üzere hazırlıklar sürdürülmektedir.

Konu kapsamında 4 farklı atölye ve 2 toplu oturum planlanmış, güncel sorunların bu atölyeler ve oturumlarda katılımcılar tarafından etraflıca tartışılması ve rapor haline getirilmesi hedeflenmiştir. Konulara kısaca açıklık getirilmek istenirse şu şekilde özetlenebilir;

Atölye 1. Yeni Nesil Öğrenme Modelleri:

Günümüz üniversite öğrencilerinin farklılıklarını kabul eden bir anlayışla uygun eğitim modellerini ve beklenmedik zamanlarda karşımıza çıkan uzaktan eğitim olgusuna hazır olmak üzere yapılabilecekleri tartışmak bu atölyenin temel amacıdır.

Atölye 2. Mimarlık Eğitiminde Yapay Zeka:

Dijitalleşen dünyada her alanda olduğu gibi mimarlık alanında görülen gelişmeler de eğitimde yerini almak durumundadır. Bu kapsamda yapay zeka teknolojilerini reddetmek yerine, eğitim programlarına uyumlandırılması, kullanım biçim ve sınırlarının belirlenmesi konusunda fikir üretmek bu atölyenin öncelikli amacıdır.

Atölye 3. Yeni Nesil Öğrencilerle İletişim:

Bu atölyede, mimarlık eğitimine katılan yeni nesil ile iletişim kurmanın, onlara ulaşmanın yollarını tartışmak ve bu bağlamda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek hedeflenmektedir.

Atölye 4. Görsel İmge Çokluğu Karşısında Mimarlık Eğitimi:

Çoğalan ve içeriği değişen bilgi ortamlarının sonucunda mimarlık öğrencileri çok sayıda görsel imgeye maruz kalmaktadır. Görsel istilaya uğrayan yeni nesil derin öğrenme sorunlarıyla yüzleşmekte ve yaratım aşamasında kafa karışıklığı yaşamaktadır. Bu duruma çözüm olabilecek önerilerin tartışılması bu atölyenin hedefleri arasındadır.

Toplu Oturum-I: Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler

Mimarlık eğitiminin süresi

Bu oturumun konularından biri uzun yıllardır gündemde olan “mimarlık eğitiminin 5 yıla çıkarılması” görüşünü hayata geçirmek ve ilgili makamlara görüş bildirmek üzere fikir üretmektir.

Müfredat ve içerik

Mimarlık okullarının 4 yıllık programı, içeriği ve kapsamı daima gündemde olan bir konudur. Bu oturumda eğitimin 5 yıl olma durumu da göz önünde bulundurularak müfredat ve içeriğe ilişkin sorunların tartışılması ve olası çözümlerin gündeme getirilmesi beklenmektedir.

Toplu Oturum-II: Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler

Merkezde ve çeperde / devlet ve vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi sayısı ve öğrenci kontenjanları

Bu oturumda farklı coğrafyalarda yer alan mimarlık okullarındaki atölyelerde öğretim üyesi sayısı ve grup başına düşen öğrenci sayısı ile okulların kontenjan sorunları tartışılacaktır.

Bu bağlamda tüm Mimarlık Bölüm Başkanlarını 17-19 Mayıs 2024 tarihleri arasında KTÜ Mimarlık Bölümünün ev sahipliğindeki MOBBİG 56 toplantısına katılmaya davet ediyoruz.

Katılımınızdan ötürü memnun olacağımızı belirtir, çalışmalarınızda kolaylıklar dileriz.

Prof. Dr. Nilgün Kuloğlu
KTÜ Mimarlık Bölüm Başkanı
E-mail: melek@ktu.edu.tr

Prof. Dr. Reyhan Midilli Sarı
KTÜ Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı
E-mail: rmidilli@ktu.edu.tr

Doç. Dr. Sibel Maçka Kalfa
KTÜ Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı
E-mail: sibelmacka@ktu.edu.tr

2. MOBBİG 56 Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu Toplantı Programı

PROGRAM

Birinci Gün: 17 Mayıs 2024 Cuma

10.00-10.30	Kayıt	KTÜ Mimarlık Bölümü Girişi
10.30-11.00	Açılış Konuşmaları <i>Prof. Dr. Nilgün Kuloğlu - KTÜ Mimarlık Bölüm Başkanı</i> <i>Prof. Dr. Cenap Sancar - KTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı</i> <i>Prof. Dr. Cemil Atakara – MİDEKON Üyesi</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat (KTÜ-TTM Konferans Salonu)
11.00-11.30	Ara	
11.30-12.00	Mimarlık Eğitiminde Akreditasyon Süreçleri <i>Prof. Dr. Mine Özkar - MİAK-MAK Başkanı</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
12.00-13.30	Öğle Yemeği	
13.30-18.00	Atölye Çalışmaları & Raporların Oluşturulması Atölye 1. Yeni Nesil Öğrenme Modelleri Moderatör: Doç. Dr. Hare Kılıçaslan (KTÜ) Moderatör Yardımcıları: Dr. Çağlar Aydın (KTÜ) / Doktora Öğrencisi Sevde Dinçer (KTÜ) Atölye 2. Mimarlık Eğitiminde Yapay Zeka Moderatör: Prof. Dr. Serbülen Vural (KTÜ) Moderatör Yardımcıları: Dr. Selin Oktan (KTÜ) / Arş. Gör. Barış Çağlar (KTÜ) Atölye 3. Yeni Nesil Öğrencilerle İletişim Moderatör: Prof. Dr. Nilhan Vural (KTÜ) Moderatör Yardımcıları: Öğr. Gör. Dr. Kıymet Sancar Özyavuz (KTÜ) / Arş. Gör. Güray Yusuf Baş (KTÜ) Atölye 4. Görsel İmge Çokluğu Karşısında Mimarlık Eğitimi Moderatör: Prof. Dr. Asu Beşgen (KTÜ) Moderatör Yardımcıları: Dr. Öğr. Üyesi Gürkan Topaloğlu (KTÜ) / Y. Lisans Öğrencisi Ece Eroğlu (KTÜ)	Erdem Aksoy Deneyisel Tasarım Laboratuvarı
18.00 -----	Serbest Zaman	

İkinci Gün: 18 Mayıs 2024 Cumartesi

09.30-10.00	Eğitim Programları Dönüşümü Kapsamında 2023-24 Dönemi MİDEKON Faaliyetleri <i>Prof. Dr. Fehmi Doğan - MİDEKON Başkan Yardımcısı</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
10.00-12.00	Atölye Sonuç Raporlarının Sunumu <i>Atölye Grupları Temsilcileri (Atölye 1-2-3-4)</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
12.00-12.30	MİAK-MAK Üye Seçimi <i>Bölüm Başkanları</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
12.30-14.00	Öğle Yemeği	
14.00-15.00	Toplu Oturum-I: Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler <i>Mimarlık Eğitiminin Süresi, Müfredat ve İçerik</i> <i>Moderatör: Prof. Dr. Mine Özkar – MİAK-MAK Başkanı</i> <i>Tüm Katılımcılar</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
15.00-15.30	Ara	
15.30-16.30	Toplu Oturum-II: Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler <i>Merkezde ve Çeperde / Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde Öğretim Üyesi Sayısı ve Öğrenci Kontenjanları</i> <i>Moderatör: Prof. Dr. Cenap Sancar - KTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı</i> <i>Tüm Katılımcılar</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
16.30-17.00	Ara	
17.00-17.30	Kapanış Oturumu: MOBBİG 57 / Yüz yüze-Çevrimiçi Toplantı Konuları <i>Prof. Dr. Mine Özkar / Prof. Dr. Nilgün Kuloğlu</i> <i>Tüm Katılımcılar</i>	KTÜ Mimarlık Bölümü Alt Zemin Kat
19.00 -----	Sergi: Cumhuriyet'in İkinci Yüzyılına Doğru Kokteyl 19 Mayıs Kutlaması	Trabzon Mimarlar Odası

3. MOBBİG 56 Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme: Genel Bilgilendirme

Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu'nun 56. Toplantısı 17-19 Mayıs 2024 tarihlerinde Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü ev sahipliğinde Trabzon'da "**Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme**" teması ile gerçekleştirilmiştir. Mimarlık eğitimdeki merkez ve çeper/ devlet ve vakıf okullarındaki kontenjan sayıları, eğitimin süresi, ders müfredatı, öğretim kadrosu gibi sorunların yanı sıra Z kuşağı olarak anılan yeni neslin öğrenme biçimleri ve sorunları, dijital teknolojinin özellikle yapay zekanın (AI) eğitimdeki yeri ve kullanılma biçimi gibi konular hız kesmeden mimarlık eğitimi içerisinde tanımlanması ve çözümlenmesi gereken yeni sorunlar açığa çıkarmaktadır. Bu bağlamda, MOBBİG 56 toplantısının, öncelikle mimarlık eğitiminde yeni nesil öğrenme konusuna odaklanması ve eğitimin diğer güncel sorunlarını da gündeme alarak çözümler üretmesi hedeflenmiştir.

MOBBİG 56 kapsamında mimarlık eğitiminde yeni nesil öğrenme konusunu derinlemesine tartışmak amacıyla 4 farklı atölye kurgulanmış, bu atölyelerde hem sorunların tespiti hem de çözümlere yönelik çalışmalar yapılarak önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan mimarlık eğitiminin süresi, müfredat ve içerik, merkezde ve çeperde/ devlet ve vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi sayısı ve öğrenci kontenjanları gibi eğitimin diğer güncel sorunlarını da gündeme alarak sorun ve çözümlerin tartışıldığı 2 toplu oturum yapılmıştır.

MOBBİG 56 Toplantısı hazırlık süreci Prof. Dr. Nilgün KULOĞLU, Prof. Dr. Reyhan MİDİLLİ SARI ve Doç. Dr. Sibel MAÇKA KALFA'dan oluşan düzenleme kurulunun çalışmaları ile yürütülmüştür. Tüm süreç Prof. Dr. Canâ BİLSEL, Prof. Dr. Gülsu ULUKAVAK HARPUTLUGİL ve Doç. Dr. Nisa SEMİZ'den oluşan MOBBİG Koordinasyon Kurulu ile iletişim içerisinde yürütülmüş, konu seçimi, programın oluşturulması ve bölüm başkanları haricinde davet edilecek kişilerin belirlenmesi gibi konularda MOBBİG Koordinasyon Kurulu'nun önerileri dikkate alınmıştır. Önceki dönem MOBBİG Koordinasyon Kurulunda yer alan Prof. Dr. Burak ASILISKENDER de destekleri ile tüm sürece katkı vermiştir.

KTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanlığı ve Dekan Prof. Dr. Cenap SANCAR gerek hazırlık sürecinde gerekse toplantı sürecinde her türlü sorunu çözmek için ekibe destek olmuş, toplantının son oturumlarından bir tanesinde Mimarlık Bölümlerinin sorunları konusunda bir sunum yaparak oturumu yönetmiştir.

Toplantı hazırlık sürecinde, davet mektubu MOBBİG üyesi tüm bölüm başkanlarına, ilgili MİAK ve MİDEKON üyelerine iletilmiştir. Toplantı sürecinde gerçekleştirilen 4 farklı temadaki atölye çalışmalarına katılım konusunda; katılımcılar ilgi alanlarına göre tercihlerini yaparak düzenleme kurulu ile paylaşmışlardır. Dengeli dağılım dikkate alınarak atölye grupları toplantı öncesinde oluşturulmuş ve katılımcılara duyurulmuştur. Sürecin ve sonuç raporlarının daha

koordineli ve verimli yürütülebilmesi/ sonuçlandırılabilmesi amacıyla her bir atölye için KTÜ Mimarlık Bölümü öğretim üye/elemanı/lisansüstü öğrencisi olan üçer kişiden oluşan moderatör ve moderatör yardımcısı grubu görevlendirilmiştir. Söz konusu atölye başlıkları ve hedefleri aşağıdaki gibidir:

- **Yeni Nesil Öğrenme Modelleri:** Günümüz üniversite öğrencilerinin farklılıklarını kabul eden bir anlayışla uygun eğitim modellerini ve beklenmedik zamanlarda ortaya çıkan uzaktan eğitim olgusuna hazır olmak üzere yapılabilecekleri tartışmak,
- **Mimarlık Eğitiminde Yapay Zeka:** Dijitalleşen dünyanın mimarlık eğitimi üzerindeki etkisi dikkate alınarak yapay zeka teknolojilerini reddetmek yerine, eğitim programlarına uyumlandırılması, kullanım biçim ve sınırlarının belirlenmesi konusunda fikir üretmek,
- **Yeni Nesil Öğrencilerle İletişim:** Mimarlık eğitimine katılan yeni nesil ile iletişim kurmanın, onlara ulaşmanın yollarını tartışmak ve bu bağlamda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek,
- **Görsel İmge Çokluğu Karşısında Mimarlık Eğitimi:** Çoğalan ve içeriği değişen bilgi ortamlarının sonucunda görsel imge istilasına uğrayan yeni nesil derin öğrenme sorunlarıyla yüzleşmekte ve yaratım aşamasında kafa karışıklığı yaşamaktadır. Bu duruma çözüm olabilecek önerileri tartışmak.

Yüz yüze gerçekleştirilen MOBBİG-56 toplantısına 33 üniversitenin mimarlık bölümü temsilcileri katılmıştır. Toplantıya temsilci gönderen üniversiteler ve katılımcılar aşağıda listelenmiştir:

Katılımcı Üniversiteler ve Katılımcılar

Abdullah Gül Üniversitesi	Öğr. Gör. Nihan Muş Özmen
Antalya Bilim Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Esin Bölükbaş Dayı
Artvin Çoruh Üniversitesi	Doç. Dr. Zehra Eminağaoğlu
Atatürk Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Şölen Köseoğlu
Atılım Üniversitesi	Doç. Dr. Burak Bican
Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi	Doç. Dr. Semra Sema Uzunoğlu Doç. Dr. Kozan Uzunoğlu Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Eyyamoğlu
Bahçeşehir Üniversitesi	Prof. Dr. Ali Devrim Işıkkaya
Bingöl Üniversitesi	Doç. Dr. Fatma Kürüm Varolgüneş Öğr. Gör. Dilek Aybek Özdemir

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Doç. Dr. Sedat Altındaş
Çukurova Üniversitesi	Prof. Dr. Onur Erman
Doğu Akdeniz Üniversitesi	Prof. Dr. S. Müjdem Vural
Dokuz Eylül Üniversitesi	Prof. Dr. Hikmet Gökmen Doç. Dr. Fatma Feyzal Özkaban
Erzurum Teknik Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Elif Öztürk
Fırat Üniversitesi	Doç. Dr. Ayça Gülten Doç. Dr. Tuba Nur Olğun
Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi	Prof. Dr. Muzaffer Tolga Akbulut
Gebze Teknik Üniversitesi	Prof. Dr. Kutlu Sevinç Kayıhan
Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi	Prof. Dr. Aliye Senem Deviren
Işık Üniversitesi	Prof. Dr. Nuran Zeren Gülersoy
İstanbul Kültür Üniversitesi	Prof. Dr. Esra Bostancıoğlu Doç. Dr. Gamze Alptekin
İstanbul Medipol Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Gizem Can
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	Doç. Dr. Serhat Anıktar
İstanbul Teknik Üniversitesi	Prof. Dr. Seden Acun Özgünler Prof. Dr. Mine Özkar (MİAK-MAK Başkanı) Arş. Gör. Nazife Özer
İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi	Prof. Dr. Fehmi Doğan (MİDEKON YK Üyesi)
Maltepe Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Nadide Ebru Yazar
Mardin Artuklu Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Rojat Aksoy Işık
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	Prof. Dr. İlkay Koman Doç. Dr. İkbâl Ece Postalıcı
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	Doç. Dr. Ayşem Berrin Çakmaklı Doç. Dr. Funda Baş Bütüner Doç. Dr. H. Ela Aral
Özyeğin Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Burçin Mızrak Bilen
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	Doç. Dr. Esra Lakot Alemdağ Doç. Dr. Semiha İsmailoğlu
TED Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Seray Türkay Coşkun
Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi	Prof. Dr. Cemil Atakara (MİDEKON YK Üyesi) Dr. Öğr. Üyesi Sertaç İlter
Yaşar Üniversitesi	Prof. Dr. Ahenk Yılmaz
Yıldız Teknik Üniversitesi	Dr. Öğr. Üyesi Esra Küçükçılıç Özcan

Kayıt sonrası başlayan ilk gün açılış konuşmalarını KTÜ Mimarlık Bölüm Başkanı Prof. Dr. Nilgün KULOĞLU, KTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cenap SANCAR ve MİDEKON Üyesi Prof. Dr. Cemil ATAKARA yapmışlardır.

Prof. Dr. Nilgün KULOĞLU açılış konuşmasında MOBBİG toplantılarının üçüncü kez KTÜ Mimarlık bölümünde yapılıyor olmasının anlamından söz etmiş ve bölümün Türkiye'deki dördüncü Anadolu'da ise ilk Mimarlık Bölümü olmasına

vurgu yapmış, konuşmasına KTÜ Mimarlık Bölümü kurucularından Prof. Dr. Erdem AKSOY ve Prof. Dr. Özgönül AKSOY’u KTÜ Mimarlık Bölümünün var olmasındaki emeklerinden ötürü saygı ve rahmetle anarak devam etmiştir. MOBBIG 56 toplantısının temasının eğitime odaklanmasının sebebini mimarlık eğitimi alanında yıllardır sürdürülen ancak yeterli karşılığını bulamayan çalışmalar ve yeni nesle ulaşmadaki güçlükler olarak açıklamıştır. Sorunların gerekli mercilere aktarılmasının önemli olduğunu belirterek bu anlamdaki katılımlarından ötürü Prof. Dr. Fehmi DOĞAN ve Prof. Dr. Cemil ATAĞARA’ya teşekkürlerini iletmiştir.

Prof. Dr. Cenap SANCAR ve Prof. Dr. Cemil ATAĞARA’nın açılış konuşmalarının ardından verilen ara sonrasında Prof. Dr. Mine ÖZKAR “Mimarlık Eğitiminde Akreditasyon Süreçleri” başlıklı bir bilgilendirme sunumu yapmıştır.

Toplantının 17 Mayıs öğleden sonraki oturumunda (13.30-18.00) atölye grupları Erdem Aksoy Deneysel Tasarım Laboratuvarında toplanarak çalışmalarını yürütmüşlerdir.

Toplantının ikinci gününde Prof. Dr. Fehmi DOĞAN “Eğitim Programları Dönüşümü Kapsamında 2023-24 Dönemi MİDEKON Faaliyetleri” konulu sunumu yapmış, sonrasında atölye grupları çalışma sonuç raporlarını tüm katılımcılarla yüz yüze olacak şekilde paylaşmışlardır.

Sunumlardan sonra saat 11.15’te KTÜ TTM Konferans Salonunda Mimarlık Eğitimi Akreditasyon Derneği Mimarlık Akreditasyon Kurulu’nda görev süresi dolan 1 üye için seçim yapılmıştır. Divan Heyeti oluşturulması için önerilen adaylar için yapılan oylamada Prof. Dr. Serbülen VURAL Divan Başkanlığı’na, Dr. Öğr. Üyesi Sertaç İLTER Divan Vekilliği’ne, Pınar SOYLU Divan Yazmanlığına oybirliği ile seçilmiştir. Oylamaya geçmeden önce Mimarlık Akreditasyon Kurulu’nda süreklilik vurgusu yapılarak Doç. Dr. Aktan ACAR yeniden aday olarak önerilmiş ve yapılan oylama sonucunda Doç. Dr. Aktan ACAR MİAK-MAK üyeliğine oy çokluğu ile yeniden seçilmiştir. MİAK-MAK Üye Seçimi sonrasında öğle yemeği için ara verilmiştir.

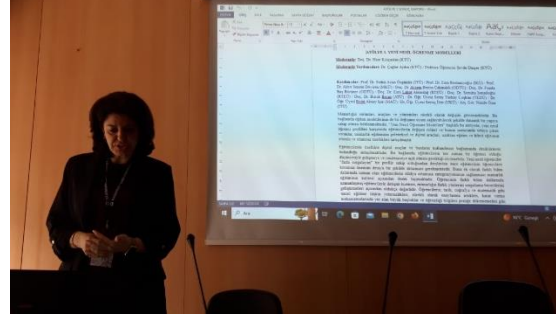
Toplantının ikinci gün öğleden sonraki kısmında ise “Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler” konulu toplu oturumlara geçilmiştir. Moderatörlüğünü Prof. Dr. Mine ÖZKAR’ın yaptığı ilk oturumda mimarlık eğitiminin süresi, müfredat ve içerik konuları; moderatörlüğünü Prof. Dr. Cenap SANCAR’ın yaptığı ikinci oturumda ise merkezde ve çeperde/ devlet ve vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi sayısı ve öğrenci kontenjanları temelinde güncel sorunlar ele alınmış, fikir paylaşımlarında bulunulmuş, sorun ve önerilere değinilmiştir.

4. MOBBİG 56 Mimarlık Eğitiminde Yeni Nesil Öğrenme: Atölye Sonuç Raporları

mobbig 56

MİMARLIK EĞİTİMİNDE YENİ NESİL ÖĞRENME 2024

17-19 Mayıs
KTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ

ATÖLYE BAŞLIĞI

ATÖLYE 1. YENİ NESİL ÖĞRENME MODELLERİ

MODERATÖR VE YARDIMCILARI

Doç. Dr. Hare Kılıçaslan (Moderatör, KTÜ)
Dr. Çağlar Aydın (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)
Doktora Öğrencisi Sevede Dinçer (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Seden Acun Özgünler (İTÜ)
Prof. Dr. Esra Bostancıoğlu (İKÜ)
Prof. Dr. Aliye Senem Deviren (MKÜ)
Doç. Dr. Ayşem Berrin Çakmaklı (ODTÜ)
Doç. Dr. Funda Baş Bütüner (ODTÜ)
Doç. Dr. Esra Lakot Alemdağ (RTEÜ)
Doç. Dr. Semiha İsmailoğlu (RTEÜ)
Doç. Dr. Burak Bican (ATÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Seray Türkay Coşkun (TEDÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Rojat Aksoy Işık (MAÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Sertaç İliter (UKÜ)
Arş. Gör. Nazife Özer (İTÜ)

ATÖLYENİN HEDEFİ VE YÖNTEMİ

Mimarlığın sorunları, araçları ve yöntemleri sürekli olarak değişim göstermektedir. Bu bağlamda öğrenme modellerinin de bu değişime uyum sağlayabilecek şekilde dinamik bir yapıya sahip olması beklenmektedir. Atölyede; yüz yüze, uzaktan ve hibrit gibi farklı öğrenme modellerinin niceliği ve niteliği tartışılmıştır. Bu kapsamda atölyede; öğrenme modellerinde karşılaşılan/karşılaşılabilecek sorunlara yönelik yeni nesil, yaratıcı, hoşgörülü ve esnek çözüm önerilerinin üretilmesi hedeflenmiştir.

“Yeni Nesil Öğrenme Modelleri” başlıklı bu atölyede; yeni nesil öğrenci profilleri karşısında eğitimcilerin değişen rolleri, mimarlık eğitiminde geleneksel ve dijital araçların kullanımı ve öğrenme modellerinde ortaya çıkan sorunlar bir grup tartışma yöntemi olan beyin fırtınası tekniğiyle tartışılmıştır.

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA SAPTANAN SORUNLAR

- Öğrencilerin; tarih, coğrafya ve matematik gibi temel eğitime ilişkin yetersizlikleri, sürekli olarak onaylanma istekleri, karar verme mekanizmalarında yer alan büyük boşluklar ve öğrendiği bilgileri pratiğe dökmemeleri gibi birtakım davranışsal özellikleri eğitimin niteliğini olumsuz yönde etkilemektedir.
- Öğrencilerin özellikle teorik derslerde aktarılan konunun önemini yeterli düzeyde kavrayamaması, derslere karşı ilgisiz kalmasına neden olmaktadır.
- Öğrencilerin geleneksel-dijital araç dengesini sağlayamaması olumsuz sonuçlara yol açabilmektedir. Örneğin dijital programlarda ölçek ve mekan algısı yeterince anlaşılammaktadır. Bu noktada maket yapmanın önemi açığa çıkmaktadır. Ancak maketlerin büyük bir çoğunluğu, iç mekan tasarımı ve algısı bağlamında yetersiz kalabilmektedir.
- Eğitimcilerin eğitimine yönelik yapılan çalışmaların oldukça sınırlı olduğu görülmektedir.
- Eğitimcilerde özellikle dijital araçlar ve bu araçların kullanılması bağlamında eksikliklerinin bulunduğu anlaşılmaktadır.
- Öğrenci sayısının çok fazla olduğu buna karşın eğitimci sayısının yeterli olmadığı görülmektedir.
- Uzaktan öğrenim modelinde; öğrenci sayısının fazla olması, alt yapı eksikliği, öğretim stratejilerinin büyük bir çoğunluğunun uygulanamaması, öğrencinin bulunduğu ortamın motivasyon kaybına yol açması ve eğitimci-öğrenci arasındaki sosyal bağların zayıflaması gibi birtakım sorunlar bulunmaktadır.
- Hibrit öğrenim modelinin, uzaktan öğrenim modeline oranla, hem eğitimcinin hem de öğrencinin derse adaptasyonunu ve motivasyonunu azaltan bir öğrenim modeli olduğu görülmektedir.

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA SUNULAN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Atölyede yeni nesil öğrenme modelleri kapsamında; mimarlık eğitiminin aktörlerine, mimarlık eğitiminin niteliğine, mimarlık eğitiminin araçlarına ve uygulamaya yönelik birtakım sorunlar tespit edilmiştir. Bu bağlamda uygulanan/uygulanabilecek çözüm önerileri aşağıda sunulmuştur:

- Eğitimcilerin yapay zeka ve dijital araçlar bağlamında eğitim alması oldukça önemlidir.
- Farklı bilim dallarında uzman olan eğitimcilerin stüdyo ortamına entegrasyonunun sağlanması mimarlık eğitiminin kalitesi açısından önem taşımaktadır. Öğrencinin farklı bilim dallarında uzmanlaşmış eğitimcilerle iletişim kurması, mimarlığın farklı yönlerini sorgulama becerilerini geliştirmeleri açısından oldukça değerlidir.
- Piyasa ortamında meslek pratiği edinmiş eğitimcilerin eğitim sistemine dâhil edilmesi öğrencilerin yetkinliğini artırma konusunda faydalı olabilir.
- Hem teorik hem de uygulamalı derslerde içeriği/konuları daha güncel tutarak öğrencinin ilgi ve merakı artırılabilir.
- Seminer, workshop gibi birtakım eğitici etkinliklerin yanında seminer hazırlama gibi derslerle öğrencilerin sunum ve iletişim becerileri geliştirilebilir.
- VR ve AR teknolojileri mimarlık eğitimi kapsamına dâhil edilerek teorik bilgiler kalıcı hale getirilebilir.
- Dijital arşiv, ödev takibi ve farklı işlevler bağlamında Google Classroom gibi birtakım dijital araçlardan faydalanılabilir.
- Sosyal sorumluluk projeleriyle birlikte öğrencilerin kent ve çevre bilinci artırılabilir.
- Şantiye ve ofis stajının yanında akademik staj da eğitim sistemine dâhil edilebilir.
- Mimarlık eğitimi alan öğrenciler, birkaç aylık bir staj deneyimi yerine bir dönem boyunca staj yaparak daha nitelikli ve öz güvenli hale gelebilir. Mimarlık eğitiminin beş yıla çıkarılmasıyla birlikte bu yöntem daha etkili şekilde uygulanabilir.

mobbig 56

MİMARLIK EĞİTİMİNDE YENİ NESİL ÖĞRENME 2024

17-19 Mayıs
KTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ

ATÖLYE BAŞLIĞI

ATÖLYE 2. MİMARLIK EĞİTİMİNDE YAPAY ZEKA

MODERATÖR VE YARDIMCILARI

Prof. Dr. Serbüent Vural, (Moderatör, KTÜ)
Arş. Gör. Dr. Selin Oktan, (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)
Arş. Gör. Barış Çağlar, (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Nuran Zeren Gülersoy (İÜ)
Prof. Dr. Ahenk Yılmaz (YÜ)
Prof. Dr. Mine Özkar (İTÜ)
Prof. Dr. Fehmi Doğan (İYTE)
Doç. Dr. H. Ela Aral (ODTÜ)
Doç. Dr. Ayça Gülten (FÜ)
Doç. Dr. İkbâl Ece Postalcı (MSGSÜ)
Doç. Dr. Semra Sema Uzunoğlu (BAUCYPRUS)
Dr. Öğr. Üyesi Nadide Ebru Yazar (MAÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Burçin Mızrak Bilen (ÖZÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Gizem Can (İMÜ)

ATÖLYENİN HEDEFİ VE YÖNTEMİ

Atölye, yapay zeka teknolojilerini reddetmek yerine, eğitim programlarına uyumlandırılması, kullanım biçim ve sınırlarının belirlenmesi konusunda fikir üretmek amacı ile çalışmasını yürütmüştür.

Atölye kapsamında yürütülen tartışmalar beş ana başlıkta toplanmıştır:

- Yapay Zekanın Tasarım Sürecine Etkisi
- Yapay Zekanın Öğrenme Sürecine Etkisi
- Yapay Zekanın Öğretme Sürecine Etkisi
- Yapay Zeka ve Ölçme Değerlendirme
- Altyapı ve Yapay Zekaya Erişim

Belirlenmiş olan başlıklar hakkında öncelikli olarak çeşitli sunumlar dinlenmiş ve bu sunumlar ışığında beyin fırtınası gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte katılımcılar kendi fikirlerini sunarak veya yeni sorular sorarak konunun derinleştirilmesini sağlamıştır. Tartışma sürecinde ortaya çıkan fikirler SWOT analizi yöntemi ile değerlendirilerek mimarlık eğitimi – yapay zeka ilişkisinin güçlü ve zayıf yönleri tespit edilmiştir.

* *Tartışmalar kapsamında yapay zeka olarak bahsedilen araç sadece ChatGPT değildir.*

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA HAZIRLANAN SWOT ANALİZİ

Yapay zeka günümüzde gelişimini tamamlamış bir teknoloji değildir, bu açıdan kendi içerisinde çeşitli belirsizlikler barındırması da normaldir. Dolayısıyla böyle bir teknolojiyi eğitim açısından olduğu gibi reddetmek de sorgulamadan kabul etmek de doğru değildir. Önemli olan, yapay zeka – mimarlık eğitimi ilişkisinin doğru bir şekilde kurulabilmesidir. Yapay zekanın doğru ve nitelikli kullanımı çeşitli fırsatları beraberinde getirmektedir. Bu nedenle atölye kapsamında yapay zekanın mimarlık eğitim süreçlerine uyumlanması konusu yukarıda belirtilen başlıklarda tartışılmış, güçlü-zayıf yönleri ve fırsat-tehditleri başlıklarında SWOT analizi ile ortaya koyulmuştur.

Bu bağlamda mimarlık eğitiminde yapay zekanın **güçlü yönleri**:

- **Hız kazandırması:** Yapay zeka sunduğu olanaklar çerçevesinde bilgiye daha kısa sürede ulaşabilme, kısa zamanda nitelikli görseller elde edilebilmesi gibi fırsatları beraberinde getirmektedir. Böylelikle yapay zeka ile uyumlu çalışma süreçleri, doğru bir şekilde yürütüldüğü takdirde kısa sürede nitelikli sonuç ürünlerin ortaya çıkabilme potansiyeli taşımaktadır.
- **İsrafı önlemeyi sağlayabilecek potansiyelde olması:** Yapay zeka eğitim süreçlerinin organize edilmesi ve takibi sırasında verimliliği arttıracak yönde katkı sunabilir. Bu da sınırlı sayıdaki kaynağın daha verimli kullanılmasına yol açabilir. Ayrıca insan

kaynaklarının ve zamanın verimli kullanılması yönünde olumlu katkıları olacaktır. Özellikle araştırma, programlama, temsil, görselleştirme, hesaplama, kodlama vb. konularda ciddi anlamda zaman kazandırma potansiyeliyle tasarım ve uygulamaya yönelik konulara daha fazla odaklanabilme fırsatı yaratabilir.

- Ufuk açıcı yönünün bulunması: Günümüz dünyasında bir imaj bombardımanına maruz kalındığı düşünülürken, nitelikli imajlara ulaşabilmek mimarlık eğitimi açısından önemli bir sorun haline gelmektedir. Yapay zeka süreçleri tasarıma özgü, nitelikli imajlar yaratabilme potansiyeli taşımaktadır. Bu durum, yapay zekayı bir tasarım yardımcısı haline getirerek, tasarımcının ön göremediği farklı tasarım yaklaşımlarını sunabilme fırsatını da beraberinde getirmektedir.
- Disiplinler arası çalışmalarda tasarım sürecini destekleyici yönünün olması: Yapay zeka öğrencilerin yeterli düzeyde yetkin olmadıkları alanlarla onlara fikir vermesi ve ufuk açması noktasında destekleyici bir araç olarak kullanılabilir. Öğrencinin eğitim aldığı yerdeki imkanları nedeniyle geleneksel olarak farklı uzmanlardan görüş alamayacak bir öğrenci bu açığı belirli ölçüde yapay zeka ile giderebilir.
- Kısa sürede varyasyon geliştirme özelliğinin bulunması (etik kurallar çerçevesinde(!)): Yapay zekanın tasarım süreçlerine uyumlandırılması ile saniyeler içerisinde onlarca görselin oluşturulabilmesi olanaklı hale gelmektedir. Bu aşamadaki temel sorun ortaya çıkan ürünün etik kurallara uygunluğudur. Buna ek olarak öğrenciler henüz mesleki yetkinliği yeterli düzeyde edinmedikleri için oluşturulan çok sayıda seçenekten hangisinin nitelikli hangisinin niteliksiz olduğunu sağlıklı bir şekilde değerlendirememektedirler.
- Zaman kazandırması: Üstteki başlıklarda da değinilmiş olan hız olgusu ve kısa sürede çokça varyasyonun üretiliyor oluşu önemli bir zaman kazancı sağlamaktadır. Ancak hız ve varyasyon üretiminin bir zaman kazancı haline gelebilmesi, öğrencinin yapay zeka araçlarına hakim olması, girilen komutların projeye hizmet edebilmesi gibi detaylara bağlıdır. Yapay zeka aynı zamanda yalnızca lisans öğrencilerine değil, lisansüstü öğrencilere de literatür tarama, kaynak seçimi, kaynaklara erişme noktasında büyük bir zaman kazandırmaktadır.
- Öğrenmede yapay zeka kullanımının öğrenci motivasyonunu artırması: Günümüzde hız bir motivasyon aracıdır. Özellikle Z kuşağı gençliği, bir işin sonuçlarını hemen görmek istemektedir. Yapay zeka araçları bu anlamda, kısa zamanda bir sonuç ürün verebilmesi açısından önemli bir motivasyon kaynağıdır.
- Yapay zeka kullanımı ile ders içeriğine özgü ve süreçlere özel değerlendirme kriterleri oluşturulması ile eğitimciye destek olabilmesi: Yapay zeka yalnızca öğrenci için değil aynı zamanda eğitmen için de faydalı bir araçtır. Ders içeriğinin oluşturulması sürecinde özgün fikirlerin oluşturulabilmesi, yapay zeka ile kurulan doğru diyaloglarla mümkün olabilmektedir. Bunun yanı sıra özgün değerlendirme süreçlerinin kurulabilmesi aşamasında da yardımcı bir rol üstlenebilmektedir.

SWOT analizi sonucunda tespit edilen mimarlık eğitiminde yapay zekanın **zayıf yönleri**:

- Yapay Zekanın kara kutu olması: Yapay zeka yazılımlarının arka planda nasıl bir çalışma prensibine sahip olduğunu bilemiyor oluşumuz, yapay zekanın sunduğu sonuç önerilerine nasıl ulaşıldığı hakkında karanlık bir nokta bırakmaktadır. Dijitalleşme ile daha da tartışılır hale gelen saydam kutu süreçleri ile çelişen bir durum ortaya çıkmaktadır.
- Yapay zekanın internetteki veri havuzu üzerinden çalışıyor olması ve onun ortalamasını alıyor olması: Tasarım özgün olarak gerçekleştirilmesi gereken bir süreç olup, yere ve zamana bağlı bir nitelik taşımaktadır. Yapay zekanın tasarım süreçleri ve mimarlık eğitimi süreçleri ile uyumlandırılması ile bağlamsız bilginin tasarım süreçlerine katılmasının yolu açılmış olmaktadır. Örneğin Türkiye'ye özgü bir tasarım süreci yürütülürken yapay zekanın kullandığı bilgi Zaha Hadid'in stilini yansıtır nitelikte olabilmektedir. Bu nedenle yapay zekanın kullandığı bilginin tasarımcının bilgisi dahilinde olması önemlidir. Bu durum makine öğrenmesi kavramı ile ilişkilendirilebilir.
- Tarafli olmasının tehlikesi: Yapay zeka belirli kabuller üzerinden sorulara yanıt vermektedir. Bu tarafli olma durumu, tasarım süreçlerinde belirli görsel tarzlarda sonuç ürün üretilmesine yol açabilmektedir.
- Teknolojilerin çok hızlı değişmesi sebebiyle etik tartışmaların eksik kalması: Yapay zeka araçlarına kontrolsüz erişim, etik tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Bir konu hakkında bilgisi olmayan / az bilgisi olan bir öğrencinin yapay zeka üzerinden bilgiye ulaşması sorunlara yol açabilmektedir. Bu bağlamda öğrencileri bilinçli birer yapay zeka kullanıcısı haline getirebilmek önemlidir.
- Müellifliğin ve sınırlarının belirsizliği: Dijital araçların tasarım yardımcısı haline gelmeye başladığı zamanlarda ortaya çıkan tasarımcının kim olduğu, tasarımın kime ait olduğu tartışmaları yapay zeka teknolojilerinin yaygınlaşması ile daha da alevlenmiştir. Yapay zeka ile üretilen bir ürün ne kadar müellifine ait olduğu önemli bir tartışma konusudur. Neredeyse sınırsız sayıdaki kaynaktan veri alan ama onlara referans vermeden ortalamasını ortaya koyan bir sistem özgün müdür? Yapay zeka ile çalışan bir tasarımcının: "Bu benim ürünüm." diyeceği yer neresidir?
- Öğrencilerin pek çok aracı nasıl kullanacaklarını bilmedikleri için çok indirgemeci bir kullanım yaratması: Yapay zeka araçları "prompt" denilen yapay zekaya anlatma / komut girme kavramını da günlük hayatımızın bir parçası haline getirmiştir. Yapay zeka ile nasıl etkileşime geçilmesi gerektiğini bilmek sonuç ürünlerin niteliğinin artırılması açısından önemlidir.
- Yapay zekanın hızı sebebiyle öğrencinin üretim sürecinin takip edilememesi: Mimari proje dersleri göz önüne alındığında öğretim üyesi bir dönem boyunca

öğrencinin gelişimini düzenli olarak takip etmektedir. Geleneksel mimari proje sürecinde öğretim üyesi sistematik bir geribildirim üzerinden öğrencinin gelişimini haftalık olarak izlerken, yapay zekanın getirdiği hız ile birlikte tasarım bir süreç olmaktan çıkıp neredeyse bir ana sıkışmaktadır. Bu da öğrencinin gelişimini ve kazanması gereken yetkinlikleri ne ölçüde kazanabildiğini takip edilemez noktaya getirmektedir.

- Yapay zeka teknolojilerine erişim farkları nedeniyle eğitimde eşitliğin sağlanamaması: Mimarlık eğitimi alan öğrencilerin yapay zeka teknolojilerine erişiminde eşitlik sağlanması önemlidir. Bazı yazılımların yüksek ücretli olması veya şu an için ücretsiz olan yapay zeka platformlarının ileride lisanslı/ücretli hale gelmesi öğrencilerin arasında aldıkları eğitim açısından fırsat eşitsizliği ortaya çıkartabilir.

Yukarıda belirlenmiş olan güçlü ve zayıf yönler beraberinde yapay zekaya ilişkin **fırsatları** ve **tehditleri** de getirmektedir. Mimarlık eğitiminde yapay zekanın **fırsatları**:

- BIM / 3D Yazıcılar / AR /VR / IoT: Yapay zeka tasarım süreçlerinde makro ve mikro ölçeklerde rol alabilmektedir. Yapay zeka BIM / 3D Yazıcılar / AR /VR / IoT teknolojileri ile bütünleştirilerek yeni ufuklar açabilme potansiyeli taşımaktadır. Bu teknolojiler proje süreçlerinde öğrencinin üç boyutlu algılama süreçlerini geliştirebilmektedir.
- Tasarım ve planlama sürecinde yapay zeka: Yapay zekanın kentsel ölçekteki tasarımlarda, şematik proje planlama süreçlerinde ve tasarım – planlama süreçlerinde kullanımı mümkündür. Bu sayede işletme yönetiminin ve iş akışlarının doğru ilişkiler içinde ve kısa sürede planlanabilmesi mümkündür.
- Kent ölçeğinde yapay zeka (enerji, ses, gürültü...): Karmaşık ve çok girdili ortamlarda çevresel verilerin analiz edilmesi yapay zeka ile daha yüksek doğrulukta olabilir.
- İhale sürecinde yapay zeka: Yapay zeka insan etkisini azaltarak süreçlerin daha nesnel olarak ilerlemesini sağlayabilir.
- Görselleştirme ve görsel düzenlemede yapay zeka: Yapay zeka eğitim sürecinde öğrencilerin fikirlerini hızlı bir şekilde görselleştirme imkanı sunabilir.
- Tasarımın aktörlerini değiştirme potansiyeli: Yapay zeka mimarlık ürünün kullanıcılarının daha etkin bir şekilde tasarım sürecine katılmasını sağlayabilir. Kullanıcı doğrudan tasarım kararlarında etkili olabilir. Yapay zeka mesleki bilgisi olmayan kullanıcıya bu noktada destek sunabilir.
- Tasarım süreçlerine yardımcı olan yapay zekanın yaratıcı bir araç olarak kullanılabilme potansiyeli taşıması: Dijital tasarım araçlarının mimarlara tasarım

süreçlerine mi yoksa çizim/modelleme süreçlerine mi destek verdiği tartışma konusudur. Yapay zeka mimarların tasarım sürecine katkı veren bir ortağı olabilir.

- Tasarım süreçlerinde yapay zeka kullanılsa da nihai üründe karar vericinin hala insan olması: Yapay zekanın günümüzdeki kullanımı tasarımcı için yardımcı bir araç niteliğindedir. Tasarım sürecinin karar vericisi tasarımcıdır.
- Kişiselleştirilmiş bir öğrenme süreci sunabilmesi: Eğitim programları doğası gereği seçilen ortalama bir hedef kitleye göre hazırlanır. Diğer taraftan mimarlık eğitiminde her öğrencinin arka planı ve kapasitesi birbirinden farklıdır. Bu noktada yapay zeka formal eğitimin yetersiz kaldığı noktalarda her bir öğrenciye özel eğitim desteği verebilir.
- Mimarlığın içindeki alanlara özgü veriler ile güvenilir veri havuzları oluşturulabilme olanağı: Günümüzde büyük verinin toplanması, derlenmesi ve birbiri ile anlamlı ilişkili hale getirilmesi önemlidir. Mimarlık eğitimi ölçeğinde bunun geleneksel yöntemler ile yapılması mümkün değilken yapaya zeka bunu başarabilir.
- Öğrenme ve öğretme ortamlarında tasarım sürecinin farkındalığının artırma olanağı: Yapay zeka kullanımı tasarım sürecinde tasarımın nasıl gelişebildiğini görünür hale getirmektedir. Öğrenci çok sayıda alternatif üretmenin getirilerini görebilmektedir.
- Eğitmenin yapay zekayı bilinçli olarak öğrenme sürecinin bir parçası haline getirebilme potansiyeli: Verilen ödevlerin tanımlarında yapay zeka kurgusunun olması öğrencinin bu programları açık bir şekilde kullanmasını teşvik etmektedir. Öğrencinin yapay zeka üzerinden görselleştirmeye teşvik edilmesinin olumlu bir etkisi olmaktadır. Öğrenci kısa sürede birçok alternatifi görebilmektedir.

Mimarlık eğitiminde yapay zekanın **tehditleri:**

- Veri güvenliği problemi: Araştırmalar için veri tabanları bilgiyi denetleyip, kontrollü bir şekilde yayınlarken; yapay zeka yoluyla ulaşılan bilginin doğruluğu denetlenememektedir.
- Yapay zekanın kullandığı veri tabanındaki bilgilerin hatalı, ön yargılı ve taraflı olma ihtimali: Yapay zeka ile sunulan bilgi yetkin bir uzman tarafından değerlendirilmediği için doğru olan değil sayıca çok yayınlanmış bir bilgi veya taraflı bir bilgi daha ön plana çıkarabilir.
- Yapay zekanın sadece bir temsil üretim aracına indirgenmesi: Tasarımda kültürel kodlar yapay zekaya aktarılamayacaksa tasarımcılar olarak yapay zekanın ürettiği temsillere ihtiyaç olup olmadığı bir tartışma konusudur.
- Doğal kaynakların yüksek oranda kullanımı: Küresel ısınmanın beraberinde getirdiği küresel ölçekteki ekolojik sorunlar bütün insanlığı tehdit etmektedir.

Giderek önem kazanan sürdürülebilirlik konusu bizleri enerji tüketimi konusunda tutumlu / verimli olmaya zorlamaktadır. Buna karşılık yapay zeka çalışabilmek için büyük miktarda enerjiye ihtiyaç duymaktadır.

- Öğrencilerin yapay zeka kullanım süreçlerindeki etik boyut farkındalığının eksikliği: Mimarlık eğitiminde öğrencilerin yapay zeka programlarını doğru, hedefine yönelik ve etik olarak kullanması önemlidir. Eğitimde yapay zeka açısından etik konuların denetlenebilirliği güçtür. Öğrencilere bu etik konular tutum ve davranışlarını değiştirecek şekilde kazandırılmalıdır.

ATÖLYENİN SONUCU

Yapay zekanın mimari tasarım ve eğitim süreçleri ile bütünleştirilmesi yukarıda verilen fırsatlar ve tehditlerde belirtildiği gibi beraberinde pek çok olumlu ve olumsuz potansiyeli taşımaktadır. Bu noktada olumlu taraflarının ön plana çıkarılabilmesi, yapay zekanın eğitim sistemine doğru şekilde entegre edilebilmesi ve olası tehditlerinin yönetilebilmesi için eğitimde stratejiler belirlenmesi gerekmektedir. Bu noktada hangi yöntemlerle eğitim verildiği de önem taşımaktadır.

Bilgisayar Destekli Tasarım üst başlığında Hesaplamalı Tasarımın ağırlıklı olarak yüksek lisans eğitiminde çalışılması yapay zeka sistemlerinin lisans eğitimine adaptasyonu konusunda sorunlara yol açmaktadır. Dolayısıyla lisans eğitimine adaptasyonu üzerine çalışılmalıdır.

Yapay zeka ile üretilmiş ürünlerin tasarımcı / öğrenci tarafından değerlendirilebiliyor olması önemlidir. Bu bağlamda yapay zeka programının çalışma prensibinin öğrenilmesi, programa doğru soruların sorulabilmesi veya doğru girdilerin verilebilmesi önemlidir.

Bilinçli yapay zeka kullanıcıları yetiştirebilmek gerekmektedir. Türkiye'ye özgü verinin oluşturulabilmesi gerekliliği de önemli sonuç çıkarımlarından biri olmuştur. Bu tartışmalar kapsamında verinin üretilmesi ve paylaşılması, sınıflandırılabilmesi gibi konulara dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

mobbig 56 MİMARLIK EĞİTİMİNDE
YENİ NESİL ÖĞRENME
2024
17-19 Mayıs
KTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ

ATÖLYE BAŞLIĞI

ATÖLYE 3. YENİ NESİL ÖĞRENCİLERLE İLETİŞİM

MODERATÖR VE YARDIMCILARI

Prof. Dr. Nilhan Vural (Moderatör, KTÜ)
Öğr. Gör. Dr. Kıymet Sancar Özyavuz (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)
Arş. Gör. Güray Yusuf Baş (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Kutlu Sevinç Kayıhan (GTÜ)
Prof. Dr. Ali Devrim Işıkkaya (BAU)
Prof. Dr. S. Müjdem Vural (DAÜ)
Doç. Dr. Gamze Alptekin (İKÜ)
Doç. Dr. Sedat Altındaş (BAİBÜ)
Doç. Dr. Fatma Feyzal Özkaban (DEÜ)
Doç. Dr. Fatma Kürüm Varolgüneş (BÜ)
Doç. Dr. Serhat Anıktar (İZÜ)
Doç. Dr. Tuba Nur Olğun (FÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Esra Küçükılıç Özcan (YTÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Eyyamoğlu (BAU Kıbrıs)

ATÖLYENİN HEDEFİ VE YÖNTEMİ

Hedef: “Yeni Nesil Öğrenciler ile İletişim”in tartışıldığı atölyede, mimarlık eğitimine katılan yeni nesil ile iletişim kurmanın, onlara ulaşmanın yollarını tartışmak ve bu bağlamda karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek hedeflenmiştir.

Yöntem: Atölye çalışmasında moderatör ve yardımcıları tarafından toplantı öncesi yapılan hazırlık çalışması neticesinde atölye başlığı ile ilgili sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular, katılımcıların da görüşüne sunulmuş ve her katılımcıya sırasıyla söz verilerek görüş önerileri alınmıştır. Katılımcılara öncelikle yeni nesil ile iletişim konusundaki problemlere ve bu problemlerin kaynaklarının belirlenmesine, sonrasında tespit edilen problemlerin çözümüne yönelik sorular sorulmuş, verilen cevaplar, verimli geçen bir tartışma ortamı neticesinde rapora ve sunuma dönüştürülmüştür.

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA SAPTANAN SORUNLAR

Atölye başlığı kapsamında saptanan problemleri ve bu problemlerin kaynaklarını tespit etmek amacı ile aşağıdaki sorular sorulmuş ve cevaplar, ilgili başlıklarda gruplandırılmıştır:

- Mimarlık eğitiminde yeni nesil ile iletişimde hangi problemler ile karşılaşıyorsunuz?
- İletişimde karşılaşılan problemlerin ne kadarı öğrenci ne kadarı öğretim üyesi/elemanı kaynaklıdır?
- Atölye kapsamında mimarlık eğitimindeki yeni nesil ile iletişimde tespit edilen problemlerin kaynakları nelerdir?

Öğrenci Odaklı Problemler:

- Eleştiriye açık olmamak, duygusal tepkiler vermek,
- Benmerkezcilik, fazla bireysel davranışlar gösterme, grup çalışmasına yatkın olmamak, kendisi dışındaki gelişmelere kapalı ve ilgisiz olmak,
- Aidiyet sorunu (mesleğe ve kuruma aidiyet duymaması),
- Öğrenmeye karşı isteksizlik, öğrenme merakı eksikliği, heyecan eksikliği,
- Odaklanma sorunu,
- Öğrenci ve öğretim elemanı arasındaki ifade uyumsuzlukları,
- Teknolojiyi kullanmadaki dengenin sağlanamaması, teknolojiyi etkin kullanamama,
- Öğrencinin komut odaklı olması, her şeyi hazır beklemesi,
- Öğrenim ve araştırmada inisiyatif almamak,

Öğretim Elemanı Odaklı Problemler:

- Eleştiriye açık olmamak, duygusal tepkiler vermek,
- Öğrenci ve öğretim elemanı arasındaki ifade uyumsuzluğu,
- Öğretim elemanının öğrenciye otoriter bakış açısı, empati eksikliği,

- Öğretim elemanının yeni yöntemler ve teknolojiler konusunda açık fikirli olamaması ve adaptasyon eksikliği,
- Öğretim elemanının sunum ve ifadedeki beceri eksikliği.

Problemlerin Kaynakları:

- Öğrencilerin kaygı seviyelerinin yüksek olması (pandemi, ekonomik deprem, iş bulamama, gelecek kaygısı, umutsuzluk vb.),
- Öğrencilerin zamanı etkin kullanamaması,
- Öğrencilerdeki özgüven fazlalığı,
- Öğretim elemanının sınıf içi ve dışı tutarsız davranışı,
- Öğretim elemanının benmerkezci karakteri,
- Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının fazla olması,
- Fiziksel mekanlardaki konfor koşullarının ve niteliğinin eksikliği,
- Ailelerin öğrencileri fazla korumacı yetiştirmesi/yetişkin olamama problemi,
- Ortaöğretimin mimarlık eğitimini destekleyecek altyapıda olmaması,
- Ana dilde eğitim vermeyen mimarlık bölümlerinde yabancı dile hâkimiyetten kaynaklı iletişim sorunları,
- Üniversiteye giriş sınavlarında (YKS) mimarlık bölümlerin başarı sıralamasının düşmesi.

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA SUNULAN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Atölye başlığı kapsamında saptanan problemlere yönelik çözüm önerilerinde bulunmak amacı ile aşağıdaki sorular sorulmuş ve cevaplar ilgili başlıkta gruplandırılmıştır:

- Mimarlık eğitiminde yeni nesil ile iletişimde karşılaşılan problemlere karşı çözüm önerileri neler olabilir?

Çözüm Önerileri:

- Öğretim elemanlarına ve öğrencilere farklı disiplinlerden destek sunulması (psikoloji, eğitim bilimi, iletişim vb.),
- Eğitim-öğretim materyallerinin güncellenmesi ve çeşitlenmesi,
- Öğretim elemanı başına düşen öğrenci sayısının düşürülmesi,
- Fiziksel mekânlar ile ilgili sorunların çözülmesi,
- Ekip/grup çalışmalarının desteklenmesi,
- Öğretim elemanının motivasyonunun artırılması,
- Birinci sınıflarda öğrencinin kendini ve araştırma kültürünü tanımasına olanak tanıyacak bir geçiş döneminin planlanması,
- Kurumsal ve mesleki aidiyeti geliştirici etkinliklerin yapılması,
- Öğrencinin katkı sağladığı ve paylaşımında bulunduğu keşif, deneyim ve heyecan odaklı faaliyetlerin geliştirilmesi,
- Yapıcı ve zamanında geribildirim verilmesi,
- Öğrenci topluluklarının aktif çalışmasının desteklenmesi,
- Meslek odaları ile iletişimin güçlendirilmesi.

mobbig 56 MİMARLIK EĞİTİMİNDE
YENİ NESİL ÖĞRENME
2024
17-19 Mayıs
KTÜ MİMARLIK BÖLÜMÜ

ATÖLYE BAŞLIĞI

ATÖLYE 4. GÖRSEL İMGE ÇOKLUĞU KARŞISINDA MİMARLIK EĞİTİMİ

MODERATÖR VE YARDIMCILARI

Prof. Dr. Asu Beşgen (Moderatör, KTÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Gürkan Topaloğlu (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)
Y. Lisans Öğrencisi Ece Eroğlu (Moderatör Yardımcısı, KTÜ)

KATILIMCILAR

Prof. Dr. Muzaffer Tolga Akbulut (FSMVÜ)
Prof. Dr. Hikmet Gökmen (DEÜ)
Prof. Dr. İlkay Koman (MSGSSÜ)
Doç. Dr. Zehra Eminağaoğlu (AÇÜ)
Doç. Dr. Kozan Uzunoğlu (BAUCYPRUS)
Dr. Öğr. Üyesi Esin Bölükbaş Dayı (ABÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Şölen Köseoğlu (AÜ)
Dr. Öğr. Üyesi Elif Öztürk (ETÜ)
Öğr. Gör. Dr. Dilek Aybek Özdemir (BÜ)
Öğr. Gör. Nihan Muş Özmen (AGÜ)

ATÖLYENİN HEDEFİ VE YÖNTEMİ

Çoğalan ve içeriği değişen bilgi ortamlarının sonucunda mimarlık öğrencileri çok sayıda görsel imgeye maruz kalmaktadır. Görsel istilaya uğrayan yeni nesil derin öğrenme sorunlarıyla yüzleşmekte ve yaratım aşamasında kafa karışıklığı yaşamaktadır. Bu duruma çözüm olabilecek önerilerin tartışılması ATÖLYE 4. GÖRSEL İMGE ÇOKLUĞU KARŞISINDA MİMARLIK EĞİTİMİ ATÖLYESİNİN hedefleri arasındadır.

ATÖLYE 4. GÖRSEL İMGE ÇOKLUĞU KARŞISINDA MİMARLIK EĞİTİMİ ATÖLYESİNDE yöntem olarak beyin fırtınası, tartışma yöntemi kullanılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Görsel İmge, Görsel İstila, Derin Öğrenme

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA SAPTANAN SORUNLAR

“GÖRSEL İMGE ÇOKLUĞU KARŞISINDA MİMARLIK EĞİTİMİ” konusu, iki ana başlıkta; ülke koşulları ve eğitim pratiği başlıkları altında tartışılabilir. Ülke koşulları başlığı; ülkemiz eğitim sistemi ve kurumsal problemlerdir. Bu problemler, ATÖLYE 4 paydaşlarını aşması nedeniyle, ATÖLYE 4 kapsamı dışında tutulmuştur. Konuya, eğitim pratiğinin içinde olan paydaşlar üzerinden odaklanılmıştır. Bu bağlamda konunun paydaşları; “Mimarlık Öğrencileri”, “Mimarlık Bölümleri Öğretim Üye ve Elemanları” olarak tanımlanmıştır.

ATÖLYE 4 tarafından problem olarak ele alınan alan; “(Mimarlık Eğitiminde) Bilgilenme ve Yaratım Aşamasında Görsel İmge İstilasını Nedeniyle Ortaya Çıkan Kafa Karışıklığı” ve “Derin Öğren(e)meme” olarak özetlenmiştir. Kafa karışıklığı ve derin öğren(e)meme arasında bir sebep sonuç ilişkisi vardır. Bu durumda ATÖLYE 4 problemi, aslında bir paradokstur:

Bu paradoks ise; “Kafa Karışıklığı Derin Öğren(e)memeyi, Derin Öğren(e)meme Kafa Karışıklığını Doğurur”, şeklinde ifade edilebilir.

Öncelikle ATÖLYE 4; görsel imge çokluğunu negatif bir olgu olarak değil, görsel imge çokluğunun yararlarının üzerinde durulması gereken bir olgu olarak kabul etmektedir. ATÖLYE 4’ün beyin fırtınası oturumunda; ortaya konulan “genel” problemlere ilişkin saptanan sorunlar aşağıda yer aldığı gibidir:

- Hız, geçicilik, dikkat ve algı süresi/sürecindeki kısaltmalar, üret(e)meme odaklan(a)mama problemi, okuma problemi, hızlı hedefe ulaşma isteği, hap bilgi talebi,
- Önceki eğitim/öğrenmeler müfredat içeriğinden kaynaklı eksiklikler, mesleğe yönlendirme problemi, iletişim dilini bil(e)meme, temel bilgi ve görsel repertuar eksikliği,
- Bilginin kalıcı ve sürekli ol(a)maması, bilgiler arası ilişki/bağ kur(a)mama,

- Eskiz yaptıramama, ikinci sınıf ve staj sonrası gerçek dünya/yaşam ile karşılaşma, ekonomik güç elde etme hedefi, mevcut yanlış mimari uygulamalar/müteahhit tipi yapılar üzerinden öğrenme,
- Tasarım fikrinden öte tasarım şekline odaklanma, tasarım fikrinden öte tasarım şeklini kopyalama, mekânsal okumalar eksikliği/yoksunluğu,
- Beynin dokunmatik ekrandaki hıza adapte olması, metin/uzun metin oku(ya)mama, beğenme/“beğendim” odaklı araştırma/davranma, sabırsızlık,
- Kültürel kodların; veli, öğretim üyesi/elemanları diyaloglarının değişmiş olması, veli-öğretim üyesi/elemanı, öğrenci-öğretim üyesi/elemanı arasındaki yazılı olmayan iletişim kurallarının yok olması,
- Zihinde canlandır(a)mama problemi,
- Bazı mimarlık bölümlerinde, öğrencilerin ilgisi olmayan tasarım konularını zorunlu olarak seçmesi.

ATÖLYE BAŞLIĞI KAPSAMINDA SUNULAN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

ATÖLYE 4'ün ilk oturumu olan beyin fırtınası oturumunda; ortaya konulan “genel” problemlere ilişkin saptanan sorunlara ait çözüm önerileri aşağıda yer aldığı gibidir:

- Sorun: Hız, geçicilik, dikkat ve algı süresi/sürecindeki kısaltmalar, üret(e)meme odaklan(a)mama problemi, okuma problemi, hızlı hedefe ulaşma isteği, hap bilgi talebi,
Çözüm: Dijital iletişim araçları ile olan ilişkinin tanıtılması/arttırılması, yaratıcılık, yenilik ve metaforik akıl yürütme hedefli disiplinler arası araştırmaya teşvik, öğretim üye/elamanları tarafından yapay zeka ve dijital platformları etkin kullanma/kullandırma, (özden ödün vermeyen) hap bilgi verme.
- Sorun: Önceki eğitim/öğrenmeler müfredat içeriğinden kaynaklı eksiklikler, mesleğe yönlendirme problemi, iletişim dilini bil(e)meme, temel bilgi ve görsel repertuar eksikliği,
Çözüm: Temel tasarım eğitimi ile birlikte alternatif içerikler geliştirme, bireysel becerileri arttırmaya yönelik çalışmalara yönlendirme.
- Sorun: Bilginin kalıcı ve sürekli ol(a)maması, bilgiler arası ilişki/bağ kur(a)mama,
Çözüm: Bilgiyi dijitalleştirme.
- Sorun: Eskiz yaptıramama, ikinci sınıf ve staj sonrası gerçek dünya/yaşam ile karşılaşma, ekonomik güç elde etme hedefi, mevcut yanlış mimari uygulamalar/müteahhit tipi yapılar üzerinden öğrenme,
Çözüm: Belirli temel hedefler ve kıstaslar çerçevesinde eğitimin özü ve içeriği değişmeden dijital dönüşüm, ölçeğe dayalı bakış ve yaklaşımla değişmeyen öğrenim kazanımlarının aktarılması.
- Sorun: Tasarım fikrinden öte tasarım şekline odaklanma, tasarım fikrinden öte tasarım şeklini kopyalama, mekânsal okumalar eksikliği/yoksunluğu,
Çözüm: Görselden çok fikre odaklandırma, görsel istilanın olumlu anlamı üzerinde durma, fiziksel deneyimi destekleme.
- Sorun: Beynin dokunmatik ekrandaki hıza adapte olması, metin/uzun metin oku(ya)mama, beğenme/“beğendim” odaklı araştırma/davranma, sabırsızlık,

- Çözüm: Kısa ve net ifadelerle iletişim kurma, tek bir noktaya odaklama, öğretim üye/elamanları yönetiminde çizerek okumayı öğretme.
- Sorun: Kültürel kodların; veli, öğretim üyesi/elemanları diyaloglarının değişmiş olması, veli-öğretim üyesi/elemanı, öğrenci-öğretim üyesi/elemanı arasındaki yazılı olmayan iletişim kurallarının yok olması,
Çözüm: Öğrenci-öğretim üyesi/elemanı diyaloglarında karşılıklı iletişime açık olmak, anlaşılır iletişim kurmak, iletişim yolu ile ilgili öğretim elemanı tarafından bilgilendirmeler yapılması, öğrenci danışman görüşme saatlerinin planlanması.
 - Sorun: Zihinde canlandır(a)mama problemi,
Çözüm: El çiziminin feda edilmediği bir mimarlık eğitimi, beyin-el, zihin-göz-el koordinasyonunun desteklemesi, okuma eyleminin kazandırılması/geliştirilmesi, mimarlık eğitimi bölümleri içinde sürekli sergilerin yer alması, görsel imge istilasının bu sergiler üzerinden en aza indirgenmesi, mimesis/taklit öğrenmenin desteklenmesi, bilgi toplama/tasarım/ ifade/değerlendirme kriterlerinin net olarak ifade edilmesi, (eğitimin 5 yıla çıkarılması).
 - Sorun: Bazı mimarlık bölümlerinde, öğrencilerin ilgisi olmayan tasarım konularını zorunlu olarak seçmesi,
Çözüm: Güncel problemler üzerinden öğrencinin öznel kararlarına öncelik veren uygulamalar ve ders içerikleri oluşturulması.

ATÖLYE 4'ün ilk oturumunu izleyen diğer tartışma oturumlarında varılan diğer sonuçlar ve sonuçlara ilişkin diğer öneriler aşağıda yer aldığı gibidir:

(Mimarlık Eğitiminde) Bilgilenme ve Yaratım Aşamasında Görsel İmge Tanımı: Maddi (Fiziksel) Görsel İmgeler (Husserl): Fiziksel çevreler; Zihinsel Görsel İmgeler (Husserl) (Esinlenen Kaynak: Mimetik Kaynak) olarak tanımlanmıştır.

Bu imgelere; çözüm önerisi olarak fiziksel deneyimler üzerinden (ziyaret, gezi vb...) kazanılan/kazanılması gereken görsel imgeler eklenebilir.

(Mimarlık Eğitiminde) Bilgilenme ve Yaratım Aşamasında Başvurulan Görsel İmge Kaynakları: Basılı Kaynaklar: Kitap, Broşür, ... vb.; Basılı Olmayan/Dijital Kaynaklar: E-Kitaplar, Grafik Romanlar, Yapı Malzemesi Örnekleri, AI, İnternet Siteleri, Sosyal Medya Hesapları, Uygulamalar olarak tanımlanmıştır.

Bu kaynaklara erişimde yaşanan problemlerle ilgili çözüm önerisi olarak bilgiye ulaşmada alt yapı ve ekipman edinme sorunlarını gidermek, ders materyal ve kaynaklarının veri tabanları üzerinden ulaşılabilirliğini sağlamak, yeni nesil temsil araçları, 3D yazıcı, maket, fotoğraf ve film stüdyoları vb. mekanlar üzerinden imge üretimini desteklemek eklenebilir.

(Mimarlık eğitiminde) bilgilenme ve yaratım aşamasında yaşanan kafa karışıklığının temel sebebi görsel imge istilası değildir. (Mimarlık eğitiminde) bilgilenme ve yaratım aşamasında yaşanan kafa karışıklığının temel sebebi derin öğrenme yöntem ve tekniklerinin bilinmemesidir. (Mimarlık eğitiminde) bilgilenme ve yaratım aşamasında yaşanan derin öğren(e)memenin sebeplerinden biri görsel imge istilasidir.

Çözüm önerisi olarak; görsel imge ve derin öğren(e)meme ile ilgili yapılan araştırmaların mimarlık eğitime katkısının/entegrasyonunun ders içeriklerine dahil edilmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

(Mimarlık eğitiminde) bilgilenme ve yaratım aşamasında yaşanan kafa karışıklığının ve derin öğren(e)memenin çözümü; görsel imge istilasını yaratan; “başvurulması/başvurulmaması gereken görsel imge kaynakları”nın tanımlanması olamaz.

Çözüm önerisi olarak; mimarlıkla ilişkili platformlara ait dijital ortamlar üzerinden bilgi kaynaklarının güncellenmesi, birincil/ana kaynakların dijitalleştirilmesi, mimarlık tasarım kodlarının artırılması (standartlar) eklenebilir.

(Mimarlık eğitiminde) bilgilenme ve yaratım aşamasında yaşanan kafa karışıklığının ve derin öğren(e)memenin çözümü; “derin öğrenme yöntem ve tekniklerinin öğretilmesi” olabilir.

Çözüm önerisi olarak; araştırma yöntem ve teknikleri adı ve/veya içeriğinde zorunlu ve/veya seçmeli derslerin müfredata kazandırılması, teorik ve/veya uygulamalı derslerde derin öğrenme yöntem ve tekniklerinin kullanılması önerilmektedir.

Derin öğrenme yöntem ve teknikleri için;
Öğrenmeyi öğrenme temelli, eğitimciler ve öğrenciler için mimarlıkta dijital okuryazarlık bilgisinin verilmesi,
Düşünsel ve uygulamalı tekniklerin kullanımının/arttırılmasının desteklenmesi,
Negatif/pozitif görsel imge ve kaynaklarının seçimi/kullanımı/yorumlanması/ değerlendirilmesi konusunda atölye pratiklerinin yapılması,
Kamu/özel sektör uygulama alanlarından tecrübeli kişilerin ve bilgilendirici konuların eğitim programlarında aktif görev/yer alması,
Yaparak/deneyimleyerek/yaşayarak öğrenmenin kazandırılması/arttırılması,
Ekip/grup çalışmasının desteklenmesi,
Görsel izleme oluşturma sürecinin desteklenmesi, görsel izlemelerin değerlendirme süreçlerinde kullanılması eklenebilir.

Sonuç olarak; tüm çözüm önerilerinin önümüzdeki “an” da değişebilecek/değişecek olması, farklı eğitim-öğretim kültürleri nedeniyle tek bir tip/model/yöntem/çözümünün önerilemeyecek olması, bu problem alanındaki araştırmaların yapılması gereği ATÖLYE 4’ün vurgularındadır.

5. Toplu Oturum Sonuç Raporları

5.1. Toplu Oturum-I. Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler (mimarlık eğitiminin süresi, müfredat ve içerik)

Prof. Dr. Mine ÖZKAR'ın moderatörlüğünde yürütülen oturumda aşağıda özetlenen başlıklarda katılımcılar görüş alışverişinde bulunmuşlardır;

- Mimarlık lisans programı eğitimi süresi (Türkiye ve yurt dışındaki durum),
- Mimar unvanı almak ve imza yetkisini elde etmek için gerekli yetkinlikler,
- Mimarlık eğitim müfredatı,
- Mimarlık eğitiminde staj,
- MOBBİG danışma kurulu (mimarlık eğitim süreleri vb. için oluşturulacak),
- Üst yönetimlerin mimarlık eğitime bakışı,
- Kurullarda (YÖKAK vb.) temsiliyet sorunu,

Bu ana konulardaki tartışmalar sonucunda çözüm önerisi olabilecek başlıklar ise yukarıdaki sıralamadan bağımsız olarak aşağıdaki gibi toparlanabilir;

- Eğitimin süresi konusundaki tartışmalarda farklı görüşler ortaya konulmuş, 3+2 ya da 1+4 yıl ve benzeri önerilerin mezunların aldığı unvan açısından "master of science" ya da "master of architecture" olmasının hassasiyetine vurgu yapılması gerektiği,
- Mimarlar Odasının 5 yıllık eğitime sıcak baktığı ve bunu Eğitim Kurultaylarında dile getirdiği,
- 5 yıllık eğitim söz konusu olduğunda mevcuttaki toplam AKTS'nin yıllara yaydırılarak öğrencinin meslek ve meslek öğrenme hakkında daha çok düşünme şansını elde edebileceği,
- Kıbrıs örneğinde olduğu gibi bir yöntemin uygulanabileceği,
 - ✓ Mimarlık eğitimi (asgari 300 AKTS)
 - ✓ Profesyonel meslek/pratik süreci (1 yılı ofis, 6 ay şantiye, 6 ay seçmeli)
 - ✓ Sürekli mesleki gelişim süreci (Her yıl belirli miktar eğitime katılmalı ve puan almalı)
- Kurum Eğitimi + Mesleki Staj + Sınav + Mesleki Kuruluş Üyeliği gibi konuların mutlaka gündeme getirilmesi ve uygulamaya geçirilmesi gerektiği,
- İç Mimarlık lisans eğitimi ile ilgili olarak meslek alanı sınırları konusunda tüm paydaşların bulunduğu bir toplantı/toplantılar dizisinin düzenlenmesi gerektiği,
- MOBBİG toplantılarında bir oturumun her zaman mimarlık eğitimi ve sorunları konulu olması gerektiği, gibi öneriler oturum süresi içerisinde dile getirilmiştir.

5.2. Toplu Oturum-II. Mimarlık Eğitiminin Sorunları ve Gelişmeler (merkezde ve çeperde / devlet ve vakıf üniversitelerinde öğretim üyesi sayısı ve öğrenci kontenjanları)

Prof. Dr. Cenap SANCAR moderatör olarak yürüttüğü toplu oturumda Mimarlık Bölümlerinin Türkiye'deki dağılımını ve durumlarını istatistiksel bilgiler eşliğinde gösteren bir sunum yapmıştır. Bu sunumun ardından katılımcılar özellikle kontenjan ve öğretim üyesi sayısı konularında görüşlerini dile getirmişlerdir. Tartışılan konular aşağıdaki başlıklardaki gibi özetlenebilir;

- Akreditasyon,
- Üniversite seçimlerinde bölgenin etkisi,
- Mimarlık programı sayısı (ülke genelinde),
- Mimarlık programları kontenjanı,
- Mimarlık programı asgari öğretim üyesi sayısı,
- Mimarlık programı veren kurumların fiziksel yetersizlikleri (derslik ve ekipman sayısı vb.),
- Yabancı uyruklu öğrencilerin nitelikleri.

Bu ana konulardaki tartışmalar sonucunda çözüm önerisi olabilecek başlıklar ise yukarıdaki sıralamadan bağımsız olarak aşağıdaki gibi toparlanabilir;

- Akreditasyon çok önemli olduğu, üniversitelerde akredite olmuş en az 1 bölüm yoksa YÖK tarafından o üniversitede yüksek lisans programına izin verilmemesi gerektiği, çözümün üniversitelerin kendi içlerindeki üst yönetimler tarafından başlaması gerektiği,
- YÖK akreditasyonu talep ettikçe rektörlük birimlerinin bölümlerin niteliği ve akreditasyon konusunda daha çok özen göstereceği,
- YÖKAK'ın tam bağımsız bir kurum olması gerektiği,
- Yatay geçiş, DGS ve YÖS sisteminin mutlaka gözden geçirilmesi gerektiği,
- Merkez okullarda kontenjanın azaltılmasının gerekli olduğu,
- Böylece kontenjanı dolmayan devlet ve vakıf üniversiteleri arasında dengeli bir dağılım olabileceği,
- Mesleki yetkinlik ve entelektüel bireyler yetiştirmenin bir arada yapılması ve birbirinden ayrılmaması gerektiği,
- Mimarlık Programları için asgari öğretim üyesi sayısının çok yetersiz olduğu,
- Mimarlık Bölümleri için mekan gereksiniminin çok önemli olduğu ve yetersiz mekanlarda mimar yetiştirmenin olanaksız olduğu,
- Yabancı uyruklu öğrencilerin dünya ülkeleri arasından çeşitlilik göstererek alınması gerektiği, gibi öneriler oturum süresi içerisinde dile getirilmiştir.

Toplu oturumlar sonrasında bir ara verilerek kapanış oturumuna geçilmiştir.

Kapanış oturumu Prof. Dr. Mine ÖZKAR ve Prof. Dr. Nilgün KULOĞLU tarafından yürütülmüştür. Her iki moderatör de son derece verimli geçen MOBBİG 56'da tüm katılımcılara değerli katkıları için teşekkür etmişlerdir.

Bir önceki toplantının yapıldığı Uluslararası Kıbrıs Üniversitesindeki kapanış oturumunda (MOBBİG 55) son birkaç toplantıda katılımın yetersiz olduğu ifade edilmiş, yıl içerisindeki bir toplantının yüz yüze, bir toplantının ise çevrimiçi olabileceği belirtilmiş, bu seçeneğin çok katılımlı bir toplantıda karara bağlanması gereği gündeme gelmiştir. Ancak KTÜ Mimarlık Bölümündeki MOBBİG 56'ya MOBBİG Koordinasyon Kurulu üyelerinin zorunlu nedenlere katılamamış olması ve çoğu katılımcının kapanış oturumuna kalamaması nedeniyle bu kararın ertelenmesinin uygun olacağı görüşü gündeme getirilmiş, bu konunun Koordinasyon Kurulu ile görüşülmesi gerektiği düşünülmüştür.

Bir sonraki MOBBİG toplantısının yeri ve zamanı konusunda geçildiğinde Dokuz Eylül Üniversitesi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Hikmet GÖKMEN, MOBBİG 57'nin kendi okullarında Mayıs 2025'te yapılması için istekli olduklarını belirtmiş, bu teklif katılımcılar tarafından olumlu karşılanmıştır.

Ancak Ekim ayında yapılacak MOBBİG Toplantısı için gönüllü olan bir Mimarlık Bölümü olmadığından bu durumun da MOBBİG Koordinasyon Kurulu ile görüşülerek karara bağlanması gerektiği düşünülmüştür.

Moderatör ve katılımcıların dilek, temenni ve teşekkürleri ile kapanış oturumu sonuçlandırılmıştır.

Son derece verimli ve keyifli geçen bu organizasyon için MOBBİG 56 katılımcılarına, verdikleri değerli katkılar için KTÜ Mimarlık Bölümü öğretim üyelerine, KTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanlığına ve çalışanlarına teşekkür eder, bir sonraki MOBBİG'de görüşmek üzere kolaylıklar dileriz...

Prof. Dr. Nilgün Kuloğlu
KTÜ Mimarlık Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Reyhan Midilli Sarı
KTÜ Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı

Doç. Dr. Sibel Maçka Kalfa
KTÜ Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı